

Frieda Pruim
hoofdredacteur

Van braverik tot activist

Burgerlijke ongehoorzaamheid is me met de paplepel ingegoten. Zo hadden we een tijdje twee illegaal in Nederland verblijvende Marokkanen in huis. En mijn ouders hielden 5,72 gulden in op de energierekening uit protest tegen de plaatsing van 572 kruisraketten. Daartegen demonstreerden we ook veelvuldig. Wat houdt me nu dan tegen om me aan te sluiten bij Extinction Rebellion, terwijl ik het doel van hun acties van harte steun?

Ook *Genoeg*-medewerker Chantal van der Leest worstelde met die vraag. Maar zij ging overstag, wakker geschud door de soepgooiers van Just Stop Oil en aangestoken door vrienden. Over hoe ze zich ontwikkelde van braverik tot activist, schrijft ze in dit nummer van *Genoeg* (pagina 18). Ze sprak ook actrice Sigrid ten Napel, die zich net als veel andere BN'ers aansloot bij de actiegroep. 'Bekendheid dient weinig nut als je je niet uitspreekt of draagvlak tracht te vergroten', zegt ze daarover. In onze vaste rubriek 'Het genoeg van' (pagina 10) vertelt ook advocate Bénédicte Ficq over haar aanwezigheid bij de blokkade van de A12. 'Niets doen is geen optie meer', meent zij. 'Ik vind dat het doel deze acties heiligde. En ik hoop een voorbeeld te zijn voor collega's om zich ook uit te spreken.' Daar neem ik mijn petje voor af.

Verder in dit nummer een portret van Denise Harleman, die met haar initiatief Collectief Kapitaal geld verzamelde om vijftien mensen een jaar lang van een bescheiden inkomen te voorzien (pagina 30). En een aanstekelijke reportage over les in het bos van juf Tine Nieboer, die vorig jaar werd verkozen tot 'Buitenlesleerkracht van het jaar' (pagina 46). Haar leerlingen vinden het bos in gaan niet alleen 'cool', ze leren er ook nog meer van dan van hun lessen in het klaslokaal.

Veel plezier met deze *Genoeg* en een mooie zomer! ●

PS: We zijn benieuwd wat je van ons blad vindt.
Vul je het lezersonderzoek in? Je vindt het hier:
www.genoeg.nl/nieuws/lezersonderzoek/

Frieda

Genoeg

Genoeg is een onafhankelijk tijdschrift voor iedereen die meer wil doen met minder. Elk nummer van *Genoeg* bestaat uit vier delen:

Gelukkig met genoeg

Weinig bezitten, uit noodzaak of keuze, kan heel rijk voelen. Lees de inspirerende verhalen.

Genoeg voor iedereen

Hoeveel is genoeg? Over eerlijk delen in de overvloed en voldoende overhouden voor de generatie na ons.

Genoeg geld

Kritisch kiezen en vrolijk besparen. Over de grote economie en het kleine huishoudboekje.

Praktisch genoeg

We doppen onze eigen boontjes en maken dingen lekker zelf. Origineel, goedkoop, en vaak beter voor het milieu. Een gids voor huis en tuin.

Eeuwig mooi

Alstublieft: een coproductie van Tomas Libertiny en zestigduizend Rotterdamse bijen. Libertiny (1979) zette een 3D-geprint frame van Nefertiti's beroemde buste in hun bijenkast en zij bekleedden die met honingraten. Van april tot en met juni 2022 waren de bijen aan het bouwen. 'Ik zocht naar alternatieven voor staal en plastic', zegt hij. 'Dat vind ik masculiene materialen. Was is kwetsbaar, je maakt het snel stuk. Maar in faraograven zijn intacte honingraten gevonden: was kan eindelijk meegaan.' Samen met imkers en bijenvolken maakt Libertiny hooguit tien werken per jaar. Succes is niet gegarandeerd. Er moeten genoeg bloemen in de buurt zijn, de koningin mag niet te oud zijn. De bijen moeten zich gelukkig voelen, anders bouwen ze niet. Constructies mislukken, dan is het uithuilen en opnieuw beginnen. Dat doen bijen ook, zegt Libertiny. Snijdt hij een honingraat bij, dan bouwen ze onverstoord verder. 'Daar kan ik van leren. In plaats van boos worden als iets niet lukt: gewoon iets anders proberen.' (MR)

Eternity (Nefertiti), 2022. Buste 24 x 36 x 50 cm. Inclusief sokkel en vitrine 72 x 72 x 180 cm.